

Lannan lappaminen minimiin Uudet kuivikeratkaisut säästävät sekä aikaa että rahaa

Kustannustehokkuus ja käyttöystävällisyys ovat seikkoja, joihin tallinpitäjät ovat alkaneet kiinnittää huomiota päivittäisten tallitöiden tasolla. Purolan Ratsastuskeskuksessa on kokeiltu pari kertaa vuodessa tyhjennettävää purupatjaa, Aron tilalla kumista karsinamattoa. Molemmat säästävät sekä kuiviketta että työtunteja.

"Virtsa valuu patjan pohjalle, joten ammoniakki ei pääse talli-ilmaan. Myös kuivikkeen pinta pysyy kuivana", esittelee Paavo Huttunen. Väliseinien alaosissa on kumimatto niiden kääntämisen helpottamiseksi.

20 karsinan siivoamiseen menee nykyisellään sama aika kuin perinteisellä tyyllillä meni kuuden karsinan kanssa, esittelevät Lapinlahdella sijaitsevan Purolan Ratsastuskeskuksen yrittäjäpariskunta Paavo ja Enni Huttunen toimivaksi osoittautunutta ratkaisuaan.

Uusi talli ja maneesi valmistuivat noin vuosi sitten keväällä. Reilun kokoisen maneesin kylkeen rakennettiin rivi karsinoita, joiden pohja vallettiin nelisenkymmentä senttiä käytävää matalammalle. Kutterinpurusta annettiin muodostua patja, ja vain lannat on kerätty patjan pinnalta. Väliseinistä tehtiin käännettävät, joten koko patjan voi tyhjentää traktorilla.

Idea piilee siinä, että virtsa valuu patjan pohjalle, josta ammoniakki ei pääse talli-ilmaan.

- Pinta pysyy kuivana, eikä hajuhaittoja synny. Kuiviketta lisätään patjan pinnalle, mutta sitä menee noin kolmasosa vähemmän kuin perinteisen tyylin puhdistuksessa, Huttuset laskeskelevät.

Patjan normaali tyhjennysväli on puolisen vuotta. Huttusten tallissa hevoset ovat asustaneet viime syksystä asti, joten ensimmäinen tyhjennys on pian edessä.

- Tyhjennystarpeen huomaa paitsi siitä että käytäväkynnyksen reuna alkaa vähitellen tulla vastaan, myös siitä, että patja alkaa tuottaa turhan paljon lämpöä. Pohjalla tapahtuu palamista, joten patja on kuin lattialämmitys. Hyvä ilmasto on tässä systeemissä ehdoton.

Kustannustehokkuus ja käyttöystävällisyys kohtaavat

Huttuset saivat idean patjaratkaisuunsa Saksasta.

- Näin tällaisen systeemin Rostockissa. Mietin heti, että tässä on ideaa. Ison tallin tallityöt vievät päivittäin valtavasti resursseja, sekä aikaa että rahaa. Tärkein säästö tulee kuitenkin mielestäni siinä, että työergonomia ja työn mielekkyys paranevat huomattavasti. Hyvät tallityöntekijät on helpompi pitää, kun työ ei ole kohtuuttoman raskasta, huomauttaa Paavo.

Huttuset asuttavat Paavon vanhaa kotitilaa, ja talli on rakennettu useassa vaiheessa. Pieneen navettaan rakennettiin ensimmäiset pilttuut vuonna 2005 kun tilalla tehtiin sukupolvenvaihdos, ja modernimpi, kahdeksan karsinan laajennusosa valmistui seuraavana vuonna. Uuden tallin myötä karsinapaikkoja on nyt yhteensä 36.

- Uusi, iso talli on mahdollistanut sen, että toiminta on viimein saatu kunnolla käyntiin. Viimeksi viime viikonloppuna meillä järjestettiin kenttäratsastuksen valmennusviikonloppu, ja täällä majoittui 16 hevosta ratsastajineen, Paavo kertoo.

Enni ja Paavo Huttunen ovat olleet tyytyväisiä Saksasta tuotuun lantaratkaisuun. Työn määrä on vähentynyt huomattavasti.

Kullanarvoista tavaraa maanviljelijälle

Kun patja tyhjenetään, se viedään ensin lantalaan ja kynnetään sieltä syksyllä peltoon.

- Massa käännetään ja ilmastoidaan ensin lantassa. Palaminen on kuitenkin alkanut jo karsinan pohjalla, joten kun lanta pääsee peltoon, se on jo pitkälle maatunutta. Tällainen eloperäis-

tä ravinnetta sisältävä lannoitehan on näillä lannoitteiden hinnoilla maanviljelijälle suorastaan kullanarvoista tavaraa. Meillä se käytetään omilla pelloilla, mutten näkisi lainkaan mahdollottomana, etteikö tässä voitaisi tehdä myös yhteistyötä: maanviljelijä voisi hoitaa kaupunkitallin tyhjennyksen ja kuljettaa luomulannoitteen omiin käyttötarkoituksiinsa, Paavo suunnittelee.

Fagan-takki
119 €

Romero-takki
105 €

Kuivatusloimi
119 €

Serra ja Lopez
43 €

Jalkasuojat setti
Etu- ja takajalan

48 €

Pikeur®

Kevät uutuudet saapuneet. Ratsastushousuja hyvä valikoima.

Avoinna
ti-pe 13.00–19.00
la 11.00–17.00
su 12.00–17.00
ma suljettu

Ratsuriihi sijaitsee liikennemyymälässä vastapäätä olevaa hevospatsasta Ypäjän keskustassa.

Lepolantie 2, Ypäjä
Puh. 045-6569568
0500-307391

Kiertokatu 12, 28130 PORI
Puh: (02) 641 4438
Fax: (02) 641 4438
email: ratsastus@ma-nu.fi

RATSU – RAVI – WESTERN
Helsingintie 1
49460 HAMINA
hevosvayla@kympp.net
Tervetuloa nettikauppaan!
www.hevosvayla.fi
05 230 2282
– Sinulle ja Hevosellesi –

Patjan tyhjennys hoidetaan karsinarivin päästä.

Uusia ratkaisuja päivittäisten tallinsiivouksrutiniin helpottamiseen on kehitelty vielä suhteellisen vähän.

- Jos joku vielä siivoaisi navettaa käsipelillä, häntä pidettäisiin pöjänä. Hevospuolella sitä ei kuitenkaan kyseenalaisteta. Näin tehdään, kun on aina ennenkin tehty. Tämä patjaratkaisu kannattaa pitää mielessä, kun EU-direktiivit astuvat pian voimaan kaikessa ankaruudessaan ja pakottavat tallinpitäjät muun muassa tarkistamaan karsinoiden kokoa, Paavo huomauttaa.

Huttuset laskeskelevat, ettei modernimpi talliratkaisu tuonut rakennusprojektiin lainkaan lisäkustannuksia.

- Ilmastointilaitteeseen tarvittiin tehokkaampi imuri, mutta sen kertakustannushinta pyöri parin sadan euron kieppeillä.

Säästöjä syntyy työtuntien vähenemisessä ja kuivikkeen määrän vähenemisessä. Kuivikepatja voisi säästää sähköäkin.

- Se jäi harmittamaan, ettei tullut laitettua kiertovesipumppua, jolla patjassa syntyvä lämpöenergia voitaisiin hyödyntää. Sillä olisi helposti lämmitetty varustehuoneen sosiaalituloineen. Ehkä sellainen vielä tehdäänkin, Paavo suunnittelee.

Kumimatto säästää kuiviketta

Helpotuksen tallitöihin on löytänyt myös Huttusten kenttäratsastajakollega Perttu Puranen. Tervossa sijaitsevalla, Purasen isännöimällä Aron tilalla karsinoiden lattiana on kumirouhematto, joka läpäisee nesteen. Näin ollen kuivikkeeksi riittää vain ohut olkikerros.

- Viemärointi oikeanlaisine kallistuksineen tietysti tarvitaan. Vuonna 1906 rakennetun navetan talliremontti aloitettiin uuden lattian valamisella. Käytännössä tallityöntekijä kerää maton päältä lannat ja mahdolliset kastuneet kuivikkeet ja huuhtaisee mattoa lopuksi vedellä, jottei se ala haista, Puranen kertoo.

Puranen sai idean Equitana-messuilta pari vuotta sitten.

- Maton kestävyys epäilytti, joten otimme sen ensin koekäyttöön yhteen karsinaan. Kumimatto ei ole ikuinen, se menee kyllä rikki jos hevonen hokkikengillä jatkuvasti kuopii. Hyvä puoli on siinä, että matto myydään noin neliön paloina, eli vaihtaa voi helposti vain rikki menneen kohdan. Toisaalta niillä hevosilla, jotka eivät harrasta kuopimista, matto on hyvässä käyttökunnossa edelleen.

Matto maksaa noin 40 euroa neliöltä.

- Eihän se ilmaista ole, mutta ei ole kuivikekaan. Arvioisin, että kuiviketta säästyy vähintään puolet, ja samalla myös työtunteja, kun virtsa ei leviä pitkin karsinaa.

Lisäksi lannan ja virtsan erillisvarastointi helpottaa lannoituksen suunnittelua.

- Typpipitoinen virtsa menee omaan umpisäiliöön, josta se on helppo levittää suoraan pellolle. Vastaavasti paljon fosforia sisältävä ja levityssäädöksiltään tiukempi lanta voidaan levittää erikseen, heinä ja kauraa myös myyntiin viljelevä Puranen sanoo. ♦

Equitop® Gonex
- nivelten toiminnan ylläpitoon

Equitop® Pronutrin
- mahan hyvinvointiin

Equitop® Myoplast
- lihaskunnan rakentamiseen

Myynti:
eläinlääkärit,
hyvinvarustetut
eläintarvikeliikkeet
ja Agrimarket

Harhailtuani hetken aikaa autollani Soweton eli yhden Etelä-Afrikan townshipeiksi kutsutun köyhän alueen kujilla harmaiden pienten rakennusten seassa kysellen hevoskeskusta löydän vihdoin perille. Lempeän oloinen Enos Mafokate, Soweto Equestrian Centren perustaja, odottelee minua kadun laidassa, jossa mikään ei viittaa hevosiin.

TEKSTI JA KUVAT: TIINA TURUNEN

Sowetossa opetellaan hevostaitoja

Tasa-arvoa ratsastusta opettamalla

Ajettuani sisään porteista alkaa kuitenkin näyttää tutummalta. Pihalta löytyy ryhmä miehiä opiskelemassa kengityksen teoriaa ja sisällä rakennuksessa on käynnissä työpaja, jossa valmistetaan hevosille silmälapputa. Kaikki näyttää vielä kovin uudelta, sillä keskuksen toiminta on alkanut vasta puolisen vuotta sitten, kun Johannesburgin kaupunki lahjoitti toimintaan vajaan 30 hehtaarin tontin jätemaata Soweton laitamilta.

Alue oli säilynyt tyhjänä, koska niitty tulvi usein sinne johdetun putken vuoksi. Pienten järjestelyiden avulla vesi saatiin ohjattua muualle ja jätteet kerättyä yhteistoimin pois alueelta. Tänäpäin paikalla on upea nurmikenttä.

Enos esittelee ylpeänä uusia tiloja, toimiston eteen istutettuja valkoisia ruusuja ja seinälle maalattuja logoja.

Enoksen rakkaus hevosiin alkoi hänen ollessaan lapsi apartheidin aikaisessa Etelä-Afrikassa. Tuolloin ratsastus oli ainoastaan valkoisten laji, mutta Enos tutustui hevosien huolehtimalla niistä sillä välin kun niiden omistajat kävivät piknikillä tilalla, jonka lähellä Enos asui. Tilan omistajan poika opetti Enokselle paljon hevosista ja ratsastuksesta.

Möhemmin Enos toimi tallirekinä ja oppi lisää ratsastuksesta. Hän myös sai osallistua työnantajensa hevosilla tallirekien kilpailuihin.

Noihin aikoihin valkoiset ja mustat eivät saaneet osallistua samoihin kilpailuihin ja mustat ostivat jopa kilpailukahvion virvokkeet eri luukusta kuin valkoiset.

Enoksella oli suuri rooli erottelun rikkomisessa. Kansainväliset kilpailut avautuivat Enokselle, kun englantilainen ratsastaja näki hänen ratsas-

1. Tällä paikalla oli aikaisemmin tulvinut joutomaa. Yhteistuumin siitä saatiin kuitenkin upea nurmikenttä hevosille laitumeksi. Soweton asukkaat asuvat heti aidan toisella puolella.

2. Enos Mafokate osti tämän hevosen vasta hiljattain. Valjaiden hankaamat ja kylkiluut näkyvät vielä toistaiseksi. "Ota kuva niin voimme verrata sen kuntoutumista kun tulet ensi kerralla." Enos pyytää.

3. 14-vuotias George-poni nauttii elämästään hevoskeskuksessa syövästään huolimatta. Takana puoliksi valmis tallirakennus, lahjoitukset loppuivat tässä vaiheessa toistaiseksi kesken.

4. Keskuksen oppilaille opetetaan myös vikellystä ja tiimi onkin osallistunut kilpailuihin useaan otteeseen.

Keskuksessa koulutetaan paikallisista asukkaista kengittäjiä. Kärryjä työkseen vetävä paikallinen työhevonen saa kengät noin kuudella eurolla.

Enos opastaa oppilaitaan hoitamaan hevosta ja nuorella iällä. Etelä-Afrikassa hevoset hoitaa perinteisesti hevosenhoitaja tai tallimestari, mutta Enos pitää tätä puolta erittäin tärkeänä osana oppia.

tavan kilpailuissa Kapkaupungissa 1980. Etelä-Afrikka ei ollut saanut osallistua kansainvälisiin kilpailuihin 20 vuoteen rotuerottelupoliittikansa takia. Enos sai kuitenkin erikoisluvalla ottaa osaa Wembleyn Royal International Horse Show'hun, jossa hän sijoittui viidenneksi. Tässä yhteydessä hän tapasi myös Englannin kuninkaallisen perheen, mistä asiasta hän puhuu hyvin tuttavallisesti, mutta ylpeänä.

Wembleyn jälkeen kilpailuihin tuli tauko loukkaantumisen vuoksi. Vuonna 1992 poliittinen muutos oli alkanut ja Etelä-Afrikan sallittiin osallistua olympialaisiin. Enos lähetettiin maansa ensimmäisenä mustana esteratsastajana Barcelonaan.

Noista päivistä lähtien Enoksen haave on ollut tuoda aikaisemmin ainoastaan eliitille tarkoitettu laji myös köyhemmän mustan väestön ulottuville. Enos on opettanut ratsastusta jo vuodesta 1990, mutta tänään sen mahdollistaa vieläkin laajemmassa mittakaavassa Soweton hevoseskus, jossa lapsille tarjotaan ilmaisia opetustunteja.

Enos kiiruhtaa eteenpäin talleille ja selittää mennessään keskuksen tarinaa. Yksityisten ulkomaisten lahjoitusten avulla on saatu rakennettua pohjavalut kahdelle tallille ja toinen talleista puoleen väliin asti valmiiksi. Tällä hetkellä keskuksella on 19 ponia ja hevosta, jotka laiduntavat pihalla. Suuri osa niistä on saanut uuden kodin keskukselta aikaisemman omistajan laiminlyönnin tai hevosen huonon kunnon vuoksi. Kävellessämme pihalla Enos käy läpi eläinten tarinat. Saavumme valkoisen poniheraan Georgen luokse. Poni näyttää 14 ikävuottaan vanhemmalta, mutta on hyvässä kunnossa syövästään huolimatta.

- Saapuessaan tänne George luuli olevansa taivaassa. Se vain söi ja söi. Kun se ei enää jaksanut seisoa, se jatkoi syömistä pitkällään, Enos kuvailee. Enos sai ponin reilulla sadalla eurolla sen entiseltä omistajalta.

Toinen hevonen on saapunut juuri ja Enos kehottaa minua ottamaan siitä kuvan, että voin myöhemmin verrata, kuinka sen kunto muuttuu ajan kanssa. Toistaiseksi esille pistävät vielä kylkiluut ja huonot valjaat ovat hanganneet ryntäisiin ikävät jäljet.

Keskuksen tarkoituksena on ratsastuskoulun lisäksi kouluttaa paikallisia asukkaita huolehtimaan hevosistaan paremmin. Useat paikalliset asukkaat käyttävät hevosia hiilen ja romumetallin kuljetuksessa ja kärryjen vedossa. Keskuksessa opetetaan, kuinka hevosia tulee kohdella, jotta ne kestäisivät työssään paremmin. Opetusta tarjotaan myös hevosten ruokinnasaa ja tautien torjunnasaa ja hoidossa.

Keskus on solminut hevostarvikeliikkeiden kanssa sopimuksia, joten se saa ostettua kenkiä ja varusteita alennuksella. Ilman keskuksen apua monilla ei olisi varaa esimerkiksi kengittää hevostaan. Keskuksen avulla kenkien hinnaksi alueen asukkaille jää noin kuusi euroa. Vierailun aikana pihaan saapuu monta kärryjä vetävää hevosta, jotka saavat osaavissa käsissä uudet kengät.

Keskuksessa opetetaan myös hevosiiin liittyviä ammatteja. Työttömyys on Etelä-Afrikassa paha ongelma, erityisesti Sowetossa ja muilla köyhillä alueilla. Vuoden kestävässä koulutuksessa voi valmistua kengittäjäksi tai satulasepäksi. Kumpankin ohjelmaan valitaan kymmenen oppilasta vuodessa. Koulutus kustannetaan englantilaisien lahjoitusten tuella ja kouluttajat tulevat World Horse Welfare -organisaatiosta.

Tapaan englantilaisen Des Bridgesin, joka on käynnistämässä koulutusta Sowetossa. Hän on ollut mukana aloittamassa toimintaa monissa kehittyvissä maissa, muun muassa Guatemalassa ja Keniassa. Organisaatio pitää yllä toimintaa muutamia vuosia, jonka jälkeen paikalliset voivat jatkaa itse. World Horse Welfare auttaa myös hevosten omistajia hankkimaan kunnolliset välineet ja kärryt eläimille.

- Työllistämisen lisäksi tarkoituksena on antaa näille ihmisille suuntaa elämään, Bridges muistuttaa.

Etelä-Afrikka on tunnettu myös rikollisuudesta, mutta rehelliset työmahdollisuudet vähentävät sitä.

Keskuksen tulevaisuuden suunnitelmat ovat suuret. Mutta kun mietitään jo tapahtunutta, huomataan, että Enos on ennenkin lähtenyt toteuttamaan suuria suunnitelmia ja aina onnistunut. Tavoitteena on tehdä Soweton hevoseskuksesta luokassaan maailman paras ja kansainvälisiin kilpailuihin soveltuva keskus. Koko projektin kulojen arvioidaan olevan yli miljoona euroa. Hankkeen takana on kuitenkin monia organisaatioita, esimerkiksi The People's Dispensary for Sick Animals, The Society for the Prevention of Cruelty to Animals, useita eteläafrikkalaisia hevostajajärjestöjä ja Johannesburgin kaupunki.

Kun keskus valmistuu, sillä on kilpailukentät kansallisiin ja kansainvälisiin kilpailuihin ja se pystyy majoittamaan 60 hevosta. Jo käynnissä olevien aktiviteettien lisäksi keskuksessa aiotaan järjestää vammaisratsastusta, kunhan sopivat hevoset on koulutettu tehtävään. Toisena haaveena on, että jonain päivänä hevoseskukseen oppilaat kilpailevat kansainvälisellä tasolla ja edustavat Etelä-Afrikkaa olympialaisissa kuten Enos aikanaan.

Istuessamme Enoksen toimistossa teetät juuden ja keksejä syöden Enos kaivaa esille vanhoja artikkeleita ja valokuvia. Seassa on myös ulkomaisia sanomalehtiä, joiden kuvat ovat jo haalistuneet. Pinosta löytyy uudempiä kuvia, muun muassa Enoksen pojanpojasta Kabelosta ja muutamasta muusta Enoksen oppilaasta, jotka ovat osoittautuneet jo nuorella iällä erittäin lahjakkaita esteratsastajiksi.

Pohjatyo suurille tavoitteille on aloitettu ja toivon kuulevani Soweton ratsastajista tulevaisuudessa. Matka kansainvälisille kilpakentille on köyhästä Sowetosta vielä huomattavan pitkä. Onneksi lapsilla on tukenaan näin omistautuvainen ja kannustava opettaja ja keskuksen tarjoama tuki. Ehkäpä vielä jonain päivänä jokaisella eteläafrikkalaisella on mahdollisuus ratsastaa samalla tavalla kuin meillä suomalaisilla. ♦